

Eflâtun Cem Güney Hekimhan 1896 İstanbul 1981

– Cevdet Doğan · 14 Temmuz 2012

EFLÂTUN CEM GÜNEY (Hekimhan 1896 - İstanbul 1981)

Masalçı Baba olarak ün yapan, edebiyatımıza büyük katkıları olan, 1956 yılında Danimarka Andersen Kurumunca "Dünya Çocuk Edebiyatı Onur Belgesi" ile ödüllendirilen ve 1981 yılında abadiyete intikal eden, edebiyat öğretmenim merhum Eflâtun Cem Güney'den bahsetmek istiyorum müsaadenizle. 1917-1918 ders yılında Sivas Sultanisi ve İdadisi Edebiyat bölümünden mezun olduktan sonra Konya, Eskişehir, Kayseri, Samsun, Afyon, Kütahya ve İstanbul'da öğretmenlik yapan Güney buralarda sadece öğrencilerine edebiyat zevki aşılama ile kalmamış, dergi ve gazetelerle yöre sakinlerini de etkilerken yerel folklor ve masallardan feyiz almıştır.

Kurtuluş Savaşında Konya Müdafaa-i Hukuk Cemiyetindeki faaliyetiyle Milli Mücadeleye katılmış, Başbakan Recep Peker'in dikkatini çekerek B.Millet Meclisinin birinci döneminde meclis yazı işlerinin düzenlenmesinde görev almıştır.

Topkapı Müzesi ve İstanbul Milli Eğitim Müdür Yardımcılıkları ve Halk Eğitim Kurumu Başkanlığı görevleriyle kültürümüze hizmetlerde bulunmuştur.

11 sene görev yaptığı Kütahya'dan, çok sevdiği oğlunun hastalanması üzerine İstanbul'a atanmasını isteyerek ayrılmış, maalesef oğlunu ve gözlerini kaybederek yeise düşmüş, güzel masallarıyla birçok okuruna şifa kaynağı olan Güney kendi derdine deva bulamayarak 1981 senesinin Ocak ayında hayata veda etmiştir.

Yaşamı boyunca, gerek derlediği, gerekse özgün masal ve öyküleri ve folklorik faaliyetiyle edebi literatürümüze büyük katkılar sağlayan Güneyin kaleminden masal hakkındaki görüşlerini birlikte izleyelim.

" Bizim de bir masal dünyamız var, uçsuz, bucaksız bir dünya bu ! Keloğlanı da içine alır, Köroğlu'nu da, peri kızını da içine alır, dev anasını da, seni de içine alır, beni de, gene de bir fındık kabuğuna sığar, yedi dünyaya sığmaz. Hani, şu masal dünyasını bir görüp dolanayım diye, demir çarık, demir asa yola düşseniz, dere, tepe düz, altı ayla bir güz gitseniz, bir arpa boyu yol giderseniz ancak! İyisi mi gelin derelerden sel gibi, tepelerden yel gibi geçerek lâle, sümbül derleyip, soğuk sular içerek, daha da yorulursanız Hızır'ın atına binerek bir tandır başına götüreyim sizi.

Vay ne masallar, ne masallar var orada. Makas kesmedik, iğne batmadık masallar! Oturup bunları dinlemekle kalkıp şu dünyayı dolaşmak bir bence... Öyle ya masal deyip geçmeyin, kökleri vardır geçmişte, dayanır durur dağ gibi... Dalları var üstümüzde, yeşerir gider bağ gibi...Ama anlatılacağı gibi anlatılırsa... Zira asıl tadı anlatılışındadır bunların, hele masal ağzıyla iki tekerleyip bir yuvarlamasını bilen masal ustalarından dinlenirse tadına doyum olmaz doğrusu.....

.....İmdi kalem benim söz onun, nokta benim, harf onun, okuyun okuyabildiğiniz kadar. Okudukça gönlünüz gül olup açılacak, diliniz bülbül olup şakıyacak."

Girişte söz ettiğim, 1956 senesinde ödüle konu olan, masal Açıl Sofram Açıl'dan sonra 1960 senesinde Dede Korkut Masalları isimli eseriyle aynı merkezden ikinci ödül alan Masalçı Baba Açıl Sofram Açıl

isimli masala şöyle başlar:

Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer top oynarken eski hamam içinde... Hasılı kelâm, yıkıldı hamam, üşüdüm üşüdüm üş oldum, bir torbacık keş oldum, keşimi elimden aldılar, beni yollara saldılar, yolda bir tarak buldum, tarağı tataraya verdim, tatar bana at verdi, elime berat verdi, bindim gittim küheylâna, vardım indim Hindistan'a. Hindistan'da kanlar akar, güzeller de bana bakar, tamam tamam temaşa, hoş geldin Bayram Paşa! Bayram Paşa'nın atları kiyir kiyir kişniyor, arpa saman istiyor, arpa saman yokmuş, kilimcide çokmuş, kilimci kilim dokur, üstünde bülbül okur, o bülbül benim olsa, ceplerim yemiş dolsa, diye çıktım yukarı bir de baktım bir karı ! Yüzünde elli duvak, duvağı açtım kabak, adamdan azma, dişleri kazma, ensesi telli, kurbağa belli, tozu dumana kattım, sıkı bir fiske attım, başladı feryada, koştu imdada, kendimi şaşırdım, Kaf dağından aşırđım, göründü Sivas'ın bağları, (Bazı kaynaklar göründü yerine Gürün' dü olması gerektiğini iddia ediyor) Keloğlanın dağları, bu dağlara konalım, bir masal konduralım, harfı var noktası yok, yapacak ustası yok, başımda hindi, dinleyim şimdi. (Ve masal başlıyor)

Bir varmış, bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş, çok söylemesi günahmış, develer tellal iken, pireler berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken, memleketin birinde bir Keloğlan varmış.

Günlerden bir gün bu Keloğlan o sokak senin, şu sokak benim dolaşırken iki taş arasında bir on para bulur, ama ne alsam, ne alsam diye düşünüp durur: Üzüm alsam, çöpü çıkar! Erik alsam çekirdeği çıkar! Et alsam hani ocak? Ot alsam hani bıçak? İyisi mi, kaygısız başım, ağrısız dişim, leblebi alırım da kütür kütür yerim, artanını da götürür anama veririm der alır leblebiyi, düşer yola.(Devamı şiirler bölümünde daha önce yayınlanmıştı.)